

1. Апарат управління - система органів держави, що складається з державних службовців, котрі спеціально займаються управлінням: вищі органи, центральні органи, місцеві органи.
2. Апарат примусу - структурні підрозділи правоохоронних органів, розвідка і контррозвідка, митниця і установи пенітенціарної системи.

Вивчаючи апарат держави, російські правники звертають увагу передусім на структуру державних органів, призначення, порядок утворення, їх компетенцію, а вивчаючи механізм держави, - на безпосередню діяльність державного апарату: способи, принципи функціонування державних органів, їх взаємозв'язок і взаємодію між собою у процесі реалізації тих чи інших функцій держави.

Апарат держави характеризується ознаками:

- він складається із державних органів, наділених владними повноваженнями;
- кожний орган апарату держави створюється у встановленому законом порядку;
- призначенням державного апарату є реалізація державної політики, завдань і функцій держави;
- кожний орган апарату держави здійснює свою діяльність у межах визначеної компетенції від імені держави;
- з метою недопущення узурпації влади одним органом чи однією особою апарат держави розподілений на органи законодавчої, виконавчої та судової влади;
- кожний орган апарату держави утримується за рахунок державного бюджету, є суб'єктом державної власності, має свою внутрішню структуру та штат, є юридичною особою.

В Україні державний апарат побудований відповідно до централізовано-сегментарної моделі, оскільки основою його організування та діяльності є певна система принципів – основоположних засад, які визначають основні підходи до формування і функціонування державних органів. Основними з них уважають:

1. Принцип пріоритетності прав і свобод людини.
2. Принцип демократизму.
 - а) принцип народовладдя.
 - б) принцип поділу влади.

Отже, апарат держави – це не механічне поєднання окремих органів цього апарату, а їх чітко організована і впорядкована цілісна система.

Список використаних джерел

1. Байтин М.И. Сущность и основные функции государства / М. И. Байтин. – Саратов: Изд-во Саратов. Ун-та, 1979. – 303 с.
2. Григонис Э. П. Механизм государства (теоретико – правовой аспект): автореф. дис. ... д-ра юрид. Наук: 12.00.01 / Э. П. Григонис. – СПб., 2000. – 42 с.
3. Правоохоронні органи України в механізмі держави: монографія/Т.О. Пікуля. – Т. : Вид-во Астон, 2005. – 200с.
4. Ракул О. В. Теоретичні засади удосконалення діяльності державного апарату України : автореф. дис. ... канд. Юрид. Наук : 12.00.01 / О. В. Ракул. - Нац. Акад. внутр. Справ. – К., 2010. – 17 с.

**Студентка 101 гр. МС ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ
Слива Марія Юрїївна¹**

МОНАРХІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ

Сьогодні монарх є главою держави приблизно в 50 країнах світу. Тільки в Європі дванадцять країн мають монархічну форму правління. Крім того, сімнадцять (у тому

¹ Науковий керівник: Старицька О.О.

числі Канада, Австралія, Нова Зеландія) визнають британську королеву як главу держави. Сім країн Близького Сходу і зони Перської затоки – Йорданія, Саудівська Аравія, Бахрейн, Катар, Кувейт, Об'єднані Арабські Емірати і Оман – зберегли або відновили різні види монархій. Щодо Південної і Південно–Східної Азії – монарх є главою держави в Бутані, Камбоджі, Таїланді, федерації Малайзії, Брунею. У Японії імператорська влада існує більш ніж півтори тисячі років. В Африці інститут монарха зберігся у трьох країнах – Марокко, Лесото і Свaziленді. Монархіями є королівства в Океанії – Тонга і Самоа.

Питання монархічної форми правління на сьогоднішні є актуальною та зумовлена тим, що монархія є дуже гнучкою формою правління, тому що вона пройшла дуже довгий історичний шлях.

Особливість сучасної монархії – це відмінна риса даної форми правління, що характеризує індивідуальність організації її органів влади і відрізняє сучасні монархії від їх історичних аналогів.

Першою особливістю є «нетиповість», як виокремив науковець В.Є. Чіркін. Він називає класичну парламентську монархію «республіканською монархією», тобто монархією в якій влада монарха повністю обмежена у всіх сферах державної влади. Яскравим прикладом «нетипової» монархії може бути Англія. Юридично англійській королеві належить величезна кількість повноважень, але фактично своїми повноваженнями королева ніколи не користується, що яскраво характеризує афоризм «мертве право». А всі основні повноваження королеви виконують члени уряду.

Ще одним яскравим прикладом «нетиповості» є Японія. Главою держави є імператор – «символ держави і єдності нації». Японська Конституція 1947 р. зводить реальну владу імператора до нуля. Всі дії імператора можуть здійснюватися імператором тільки зі схвалення уряду і парламенту. Фактично за імператором залишилися тільки традиційно–церемоніальні функції: звернення до парламенту з промовою на відкритті сесії, представництво за кордоном, підписання офіційних документів [1, с.109].

Іншою відмінною особливістю монархій у сучасності є те, що жодна монархія Європи не є абсолютною, що ще раз підкреслює високий рівень європейської демократичності. Проте, Ватикан з юридичної точки зору є абсолютною теократичною монархією. Главою держави є Папа Римський, який обирається на свою посаду законодавчим органом – Колегією кардиналів – довічно. Папі належить вся повнота законодавчої, виконавчої та судової влади [5, с.185].

У наш час існує проблема «багатий Північ – бідний Південь», цю ж тенденцію можна в тій чи іншій мірі помітити й у відношенні щодо монархій, тобто чим північніше знаходиться монархія, тим менше вона абсолютна. Так з північних монархій можна навести приклад Швеції. Це північноєвропейська монархія, що є ще більш обмеженою, ніж англійська монархія. Монарх не має практично ніяких повноважень, крім церемоніальних: відкрити засідання парламенту, привітати населення країни з Новим роком і тд. Тобто монарх у Швеції є тільки символом держави нарівні з прапором і гімном і не більше, і за європейськими засадами є даниною традиціям.

З південних монархій у приклад можна навести Бруней – азіатська держава, що є абсолютною теократичною монархією. Влада в Брунеї зосереджена в руках одного самодержавного монарха. Він одночасно є і релігійним лідером мусульман країни.

Можна помітити, що багато неєвропейських монархій мають у своїй основі європейські демократичні інститути, цей фактор є похідною колоніальних захоплень і протекторатів. Яскравим прикладом цієї особливості може служити, наприклад Йорданія. Багато чого Хашимітське Королівство перейняло від Англії: проголошено верховенство закону, народовладдя у «вільному волевиявленні народу». У 1992 р. в Йорданії дозволена діяльність політичних партій. Законодавча влада розділена між Національними зборами (парламентом) і королем (інститут монарха названий не

султаном або еміром, а саме королем, що підкреслює вплив західноєвропейської ідеології) [1, с.115].

Іншою важливою особливістю деяких сучасних монархій є фіктивність законодавчих органів при монарху. Ця особливість відноситься до сучасних абсолютних мусульманських монархій. В Омані, наприклад, «створення парламенту як такого, що суперечить традиціям мусульманського фундаменталізму виключається».

Дуже близькою до цієї особливості є постколоніальна монархія деяких острівних республік, що побували в числі колоній Великобританії, і зараз знаходяться у британській Співдружності. До таких країн В.С. Чіркин відносить Антигуа і Барбуду, Барбадос, Ямаїку та ін.

Важливою особливістю є те, що в більшості монархій Європи інститут монарха є лише даниною традиціям. Прихильність населення цих країн до монарха яскраво ілюструє як сильно засіло в психіці у людей усвідомлення того, що особистість монарха священна, що він є свого роду їх захисником від усіх бід. Цю особливість яскраво ілюструють приклади вже розглянутої Англії або Нідерландів. Юридично і фактично Нідерланди – конституційна парламентська монархія, главою держави є королева, королівське звання ж передається у спадок. Юридичне закріплення широких повноважень монарха фактично виявляється тим, що королева призначає прем'єр-міністра, встановлює міністерства, призначає комісарів у провінціях. Щороку в третій вівторок вересня королева виступає на об'єднаній сесії парламенту з доповіддю про основні напрямки державної політики. Вона керує зовнішньою політикою і здійснює помилування. Однак, всі перелічені вище повноваження часто замість королеви виконують члени уряду. Отже, нідерландська монархія дуже наближена за своєю сутністю до монархії англійської, так як монарх фактично є державним главою за традицією, як і в Англії.

Абсолютно у всіх монархіях глава держави постає як її символ, саме обличчя монарха дорожче для населення з монархічною правосвідомістю, ніж прапор, герб, гімн та ін. І ця особливість характерна навіть не стільки європейським монархіям, скільки монархіям африканським. Наприклад, Свазіленд – главою держави є Король, в руках якого зосереджена виконавча, частково законодавча і судова. Говорячи про правосвідомість населення Свазіленду, слід сказати, що народ цієї держави, ще багато в чому не позбавився від залишків феодалізму, бачить у королі єдиного захисника, вважаючи інших чиновників «державними паразитами» [1, с.120].

Відмінною особливістю є виборність монархів у Малайзії і ОАЕ, це абсолютний феномен монархічної форми правління, який є своєрідним «міксом» монархії і республіки. Малайзія – «монархія з декількох монархій» або «Сполучені монархічні штати», так охрестило цю країну світове співтовариство. Вона складається з тринадцяти штатів, які очолюють спадкові монархи (султани, раджі), і двох федеральних територій, які очолюють губернатори. Верховний правитель Малайзії вибирається главами штатів, що утворюють «Раду правителів».

Схожа ситуація спостерігається в Об'єднаних Арабських Еміратах. Назвати Емірати повноцінною монархією не можна, так як главою держави є Президент, причому виборний. Однак він вибирається з семи емірів, що є правителями еміратів, яких відповідно теж сім. Найдивовижніше в ОАЕ є те, що в кожному з семи еміратів має місце абсолютна монархія, яка поєднується ще й з Конституціями еміратів. Вища влада країни не має ніякого права втручатися у внутрішні справи еміратів. Таким чином, у східній частині Аравійського півострова знаходиться унікальна держава: республіка з монархією (причому абсолютною) в основі або «монархічною республікою».

Ще однією цікавою особливістю деяких сучасних монархій є монархічний федералізм, причому характерний не тільки для ОАЕ та Малайзії, але і наприклад для такої держави як Бельгія. Однак федералізм в монархіях можна розглядати як ще один спосіб обмеження влади монарха з допомогою децентралізації

державного керівництва монархією.

Серед арабських монархій присутній особливий принцип престолонаслідування, це так званий клановий принцип, коли монарха вибирає його сім'я. Ця особливість притаманна виключно азійським монархіям Перської затоки. Якщо згадати престолонаслідування в Давньому Єгипті, то можна знайти дуже багато спільного.

Даний перелік особливостей не є вичерпним, але саме він найбільш точно характеризує стан сучасних монархій, як форм правління в світі, їх значення і відмінності сучасних монархій від їх історичних попередників.

Таким чином, можемо зробити висновок, що нині монархічна форма правління все ще лишається актуальною, однак в залежності від країни походження та національних традицій різняться за сферами та способами свого фактичного втілення.

Список використаних джерел

1. Чіркін В.Є. Нетипові форми правління в сучасній державі//Держава і право. 1994. №1.
2. Конституції нових держав Європи та Азії / За ред. Шаповала В.М. К., 2001.
3. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник/ За ред. В.О. Ріяки. –Київ: Юрінком Інтер, 2002.
4. Шаповал В. Державний лад країн світу: Довід.– К.: Укр. Центр Правн. Студій, 1999.– 320 с.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : [Веб–сайт]. – Чіркін В.Є. Глава держави. Порівняльно–правове дослідження: наукове видання / В.Є. Чіркін. – М.: Норма, ИНФРА–М, 2013. – 240 с . – Режим доступу: <http://resource.history.org.ua>
6. Алексєєв, А. Всі монархії світу [Електронний ресурс] /А.Алексєєв//Журнал Коммерсант Влада право ;– 2003. – №32 (535).– Режим доступу: <http://kommersant/doc/404403>
7. Матеріали вільної енциклопедії «Вікіпедія», <http://ru.wikipedia/wiki>

Курсант 107 групи Навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Семенович Анна Віталіївна¹

ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПОНЯТТЯ, СКЛАД, ВИДИ

Проблеми, пов'язані з правопорушенням як загальноправовою категорією, займають одне з центральних місць у правовій науці. На жаль, за радянських часів питання, пов'язані з теорією правопорушень, були ідеологізовані; більшість статистичних даних, а також багато аналітичних матеріалів, пов'язані з рівнем і якісним станом злочинності зазнавали цензури і не публікувалися у відкритій пресі.

Питання, проблеми неправомірної поведінки, ставили давньогрецькі філософи Сократ, Платон і Арістотель, генії середньовіччя Ш. Л. Монтеск'є, Г. Гегель, К. Кант, правознавці і філософи Ч. Беккарія, Ч. Ломброзо, Вольтер і Ж.Ж. Руссо, та багато сучасних авторів.

Повністю викоринити правопорушення не може жодне суспільство. У будь-якій країні проблеми неправомірної поведінки є особливо актуальними і практично значущими. В умовах перехідного періоду політичних, економічних і соціальних реформ спостерігається зниження життєвого рівня і втрата моральних орієнтирів у широких верствах населення, розбалансованість всієї правоохоронної системи держави,

¹ Науковий керівник: Лазнюк Н.В.